

ASN Bank

Beleid plastics

Inhoudsopgave

A.	Inleiding	5
B.	Onze visie op gebruik van plastics	5
C.	Plastics	6
C.1	Schade aan het milieu	6
C.2	Minder (wegwerp)plastic remt de vraag naar olie	7
C.3	Bioplastics en bio-afbreekbare plastics	7
C.4	Beleid plastics	8
C.5	Selectiecriteria plastics voor ondernemingen, instellingen en projecten	9

A. Inleiding

In dit document staat het beleid van ASN Bank voor plastics beschreven.

Nu al veroorzaakt het plastic dat in de natuur terecht komt, grote milieuproblemen. De vraag naar plastic zal toenemen doordat de wereldbevolking naar verwachting snel groeit: van 7 miljard mensen naar 10 miljard mensen in 2050. Daardoor neemt de verwachte schade door plastics aan ecosystemen en biodiversiteit toe. In Nederland en Europa zijn doelstellingen gesteld voor de transitie van een lineaire naar een circulaire, biobased economie om de negatieve effecten van deze groei te verminderen.

Wij richten ons in ons beleid vooral op het verminderen van de milieu-impact van plastic verpakkingen. Van al het plastic dat wordt gebruikt in de Europese Unie, vormen plastic verpakkingen namelijk het grootste gedeelte¹. Deze notitie gaat over de eisen die wij stellen aan bedrijven die plastic verpakkingen produceren en bedrijven die deze gebruiken om producten te verpakken. Daarnaast stellen we eisen aan bedrijven die recycled plastic verwerken. En als laatste hebben we eisen opgenomen voor het verminderen van microplastics.

B. Onze visie op gebruik van plastics

Wij streven naar een toekomst waarin er geen plastic meer terecht komt in de natuur of in de zee. En waarin de plastic soep in rivieren, kustgebieden en in de Grote Oceaan is opgeruimd. Wij willen onze invloed uitoefenen om deze toekomst te helpen realiseren.

Gezien de grote negatieve milieu-impact van plastic is het noodzakelijk dat bedrijven waar mogelijk minder nieuw plastic gaan toepassen. Wij verwachten van bedrijven dat zij een overstap maken naar verpakkingen die minder milieu-impact hebben dan de huidige plastics. Dit kunnen alternatieven zijn zoals glas, blik, papier, karton, biobased en/of biodegradable plastic en andere materialen met een geringere milieubelasting. Belangrijk is dat de productie van deze biobased materialen niet ten koste gaat van de voedselproductie. Wij beoordelen daarbij niet alleen de CO₂-impact: we vinden de totale milieu-impact belangrijk.

Bij het ontwerpen van plastic producten is het belangrijk dat:

- de materialen hun waarde zo lang mogelijk behouden (bedrijven moeten vermijden dat ze producten ontwerpen met plastic voor eenmalig gebruik);
- de materialen gemakkelijk hoogwaardig kunnen worden hergebruikt;
- en bij voorkeur zijn gemaakt van hernieuwbare grondstoffen.
- het gebruik van microplastics zoveel mogelijk moet worden voorkomen.

1 EU Plastic factsheet industry

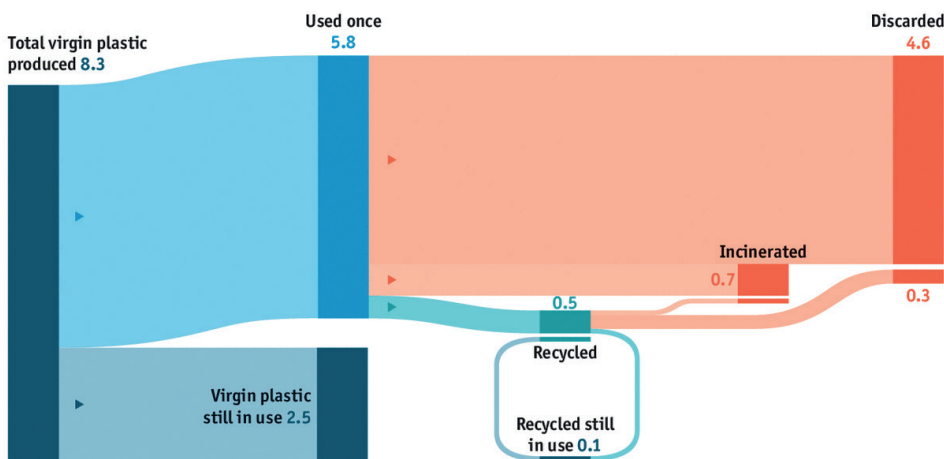
C. Plastics

Kunststoffen, 'plastics' in het Engels, zijn chemische verbindingen die door niet-natuurlijke scheikundige processen worden vervaardigd. Plastic is een materiaal dat is opgebouwd uit zeer grote moleculen. Die ontstaan door synthese (een reactie waardoor er een nieuwe stof ontstaat) van natuurlijke grondstoffen. De grondstoffen van de plastic-chemie zijn koolwaterstoffen, afkomstig uit de olieraffinage². In dit document gebruiken we de term 'plastics'.

De totale jaarlijkse wereldwijde productie van plastic voor zowel meermalig als eenmalig gebruik groeit snel sinds de jaren zeventig. De verpakkingindustrie neemt het grootste gedeelte van de groei voor zijn rekening³. In recente jaren is de productie van plastic gegroeid naar 300 miljoen metrische ton⁴. Van deze jaarlijkse productie eindigt 1,4 tot 2,5% in de oceanen. Dat betekent dat naar schatting elk jaar 4,2 tot 7,5 miljoen metrische ton plastic wordt toegevoegd aan de 86 miljoen metrische ton die al aanwezig zijn in de oceanen en kustgebieden en op de stranden. Wanneer deze trend zich doorzet, dan kan de hoeveelheid plastic in de oceanen de komende tien jaar verdubbelen. De grafiek hieronder geeft een overzicht van het gebruik en de 'end of life'-stromen van plastic dat wereldwijd is geproduceerd tussen 1950 en 2015. De grafiek toont dat maar een heel klein gedeelte van het plastic in de praktijk wordt gerecycled.

The end of all things

Global plastic production and use, 1950-2015, tonnes, bn

Source: "Production, use, and fate of all plastics ever made" by R. Geyer et al., *Science Advances*

Economist.com

Microplastics zijn stukjes plastic die kleiner zijn dan 5 millimeter. Ze komen in het milieu terecht door defragmentatie van groot plastic in het milieu of direct als bijvoorbeeld microbeads, synthetische vezels uit kleding of bandenslijtsel⁵.

C.1 Schade aan het milieu

Plasticafval zorgt voor een geschatte schade aan ecosystemen van \$ 75 miljard, waarvan \$ 13 miljard schade per jaar aan zee-ecosystemen. Deze \$ 13 miljard is inclusief financiële verliezen door visserij, toerisme en de schoonmaak van stranden. Dieren zoals zeevogels, walvissen en dolfijnen kunnen verstrikt raken en schade ondervinden door plastics⁶. Ook laat onderzoek zien dat de voortplanting en overlevingskansen van diersoorten en organismen in zee schade ondervinden van microplastics. Bovendien belanden (micro)plastics via bijvoorbeeld vissen en andere dieren weer in de voedselketen en vormen zo een mogelijk risico voor de volksgezondheid. Er worden momenteel diverse technieken ontwikkeld om plastics (grootschalig) uit de wereldwijde oceanen te halen en te hergebruiken. Dit zijn belangrijke initiatieven. Wij vinden het echter ook zeer belangrijk dat wordt voorkomen dat plastic überhaupt in de natuur terechtkomt.

2 <https://nl.wikipedia.org/wiki/Kunststof>

3 Cressey, Daniel, Bottles, Bags, Ropes and Toothbrushes: The Struggle to Track Ocean Plastics *Nature* 536.7616 (2016): 263-65. Web. 20 Sept. 2016.

4 Cressey, Daniel, Bottles, Bags, Ropes and Toothbrushes: The Struggle to Track Ocean Plastics *Nature* 536.7616 (2016): 263-65. Web. 20 Sept. 2016.

5 <https://www.plasticsoupfoundation.org/dossiers/microbeads-microplastics/>

6 <http://www.worldwatch.org/global-plastic-production-rises-recycling-lags-0>

C.2 Minder (wegwerp)plastic remt de vraag naar olie

In de jaarlijkse Energy Outlook van het Britse olieconcern BP is de prognose dat de wereldwijde initiatieven om wegwerpplastic te verminderen de vraag naar olie de komende twintig jaar zullen remmen⁷. Maatregelen die wegwerpplastics moeten tegengaan, kunnen volgens BP leiden tot een vraagvermindering van 2 miljoen vaten per dag in 2040. Deze vraagvermindering heeft dan ook een positief effect op het tegengaan van klimaatverandering. De plasticindustrie is voor haar productie grotendeels (>90%) afhankelijk van een eindige hoeveelheid olie en gas⁸. Het verwachte aandeel van plasticproductie in het wereldwijde CO₂-budget is 15% in 2050 (in 2014: 1%), uitgaande van het scenario van 2°graden temperatuurstijging⁹. De plasticindustrie moet daarom omschakelen naar volledig gebruik van alternatieven zoals bio-based en gerecyclede materialen.

C.3 Bioplastics en Bio-afbreekbare plastics

De term bioplastics wordt in de praktijk vaak gebruikt voor verschillende types plastics. Bij de vervaardiging van biobased plastics worden minder niet-hernieuwbare energiebronnen gebruikt dan bij plastics van fossiele grondstoffen. Ook leidt de vervaardiging tot minder broeikasgassen¹⁰. Biobased plastics zijn in de afvalfase echter net zo schadelijk als plastics die op fossiele grondstoffen zijn gebaseerd. Er zijn ook bio-afbreekbare (*biodegradable*) plastics. Zij kunnen in de afvalfase minder schadelijk zijn. Niet alle bio-afbreekbare plastics zijn echter op dezelfde manier afbreekbaar. Sommige breken alleen in kleinere, minder zichtbare stukjes, terwijl andere volledig afbreken bij compostering.

Het is belangrijk onderscheid te maken tussen de twee types bioplastic die in de praktijk te vinden zijn:

- Plastic met een biobased oorsprong. De drie meest gebruikte biobased plastics zijn PLA, op zetmeel gebaseerde plastics en cellofaan.
- Plastic dat biologisch afbreekbaar is.

Overzicht van verschillende soorten plastics ¹¹ :	Fossiele grondstof	Deels biobased	Biobased
Niet-bioafbreekbaar	PE, PP, PET, PS, PVC	Bio-PET, PTT	Bio-PE
Bioafbreekbaar	PBAT, PBS(A), PCL	Starch blends	PLA, PHA, Cellophane

Biobased en/of biologisch afbreekbare plastics zijn verkrijgbaar in vele soorten en met een breed scala aan eigenschappen. De meest geschikte end-of-life-optie is afhankelijk van deze eigenschappen. Producten van biobased plastic zien er echter vaak hetzelfde uit als producten van conventioneel fossiel plastic. Daardoor is het voor de consument niet gemakkelijk ze te onderscheiden. Met behulp van logo's en labels kan voor de consument (en retailer) duidelijk worden gemaakt of een plastic biobased en/of composteerbaar is – en, soms nog belangrijker, in welke container hij het plastic na gebruik moet weggooien. Sommige kwalificaties, zoals 'biologisch afbreekbaar' zijn niet eenduidig gedefinieerd. Daarom is het belangrijk dat logo's en labels gekoppeld zijn aan een normalisatie- en certificatie-systeem. Deze moeten duidelijkheid bieden voor de consument. Zelfs als een plastic bio-afbreekbaar is, dan betekent dit nog niet dat het materiaal in korte tijd in het milieu afbreekt. Dit plastic moet in een professionele composteerder worden afgebroken. In de praktijk sluit dit echter vaak niet aan bij de composteertijd van ander compost. Het resultaat is dat het plastic weer in de gewone recyclestream belandt of wordt verbrand.

7 <https://www.bp.com/content/dam/bp/en/corporate/pdf/energy-economics/energy-outlook/bp-energy-outlook-2018.pdf>

8 P13, http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_New_Plastics_Economy.pdf

9 P14, http://www3.weforum.org/docs/WEF_The_New_Plastics_Economy.pdf

10 Wageningen UR, Bio-based and biodegradable plastics – Facts and Figures. Focus on food packaging in the Netherlands

11 Wageningen UR, Bio-based and biodegradable plastics - Facts and Figures, Food and biobased research

Regelgeving

Vanaf 1 januari 2016 is het in Nederland verboden voor winkeliers om gratis plastic tassen mee te geven¹². Het Rijksbrede programma 'Nederland circulair in 2050' heeft de volgende doelstelling:

'De ambitie van het kabinet is om samen met maatschappelijke partners in 2030 een doelstelling te realiseren van 50% minder gebruik van primaire grondstoffen (mineraal, fossiel en metalen).'

Deze regelgeving laat zien dat de wereld momenteel in transitie is van een lineaire naar een circulaire economie. Focus hierbij is om de vraag naar primaire grondstoffen te verminderen en de milieubelasting zoveel mogelijk te beperken.

In het Waste Framework Directive van de EU is afgesproken dat in 2020 minimaal 50% (van het totale gewicht) van het huishoudelijke afval gerecycled en/of hergebruikt moet worden. Dit gaat ten minste om materialen zoals papier, metalen, plastic en glas en mogelijk andere materialen¹³.

In januari 2018 publiceerde de Europese Commissie de eerste Europese strategie voor plastics.

Deze heeft drie focuspunten¹⁴:

- In 2030 moeten alle plasticverpakkingen op de EU-markt kunnen worden gerecycled.
- Het gebruik van plastic voor eenmalig gebruik wordt teruggedrongen.
- Het gebruik van microplastics moet worden beperkt.

C.4 Beleid plastics

De wereldwijde groei in het gebruik van plastic en de lage prijs ervan hebben een steeds groter negatief effect op ecosystemen en op de dieren, planten en mensen die hiervan afhankelijk zijn.

De problemen met plastic zijn

- Plastic afval komt in de praktijk veel te makkelijk in het milieu terecht. Het is economisch vaak niet interessant dit te voorkomen en het plastic in te zamelen.
- Veel plastics worden gemaakt van primaire fossiele grondstoffen.
- Er zijn te veel soorten plastic, wat hergebruik moeilijk maakt.
- Er worden steeds meer lagen plastic in verpakkingen verwerkt, waardoor hergebruik vaak moeilijk tot onmogelijk is.
- Er worden vaak additieven aan plastic toegevoegd, zoals weekmakers en kleurstoffen. Zij kunnen een groot negatief effect op het milieu en de gezondheid hebben.

Plastics hebben ook voordelen

- Hun lage gewicht en groot toepassingsbereik leveren besparingen op van andere primaire grondstoffen, zoals metalen.
- Sommige plastics zijn goed te hergebruiken, mits is voldaan aan belangrijke voorwaarden, waaronder een goed ontwerp voor recycling.
- Plastic verpakkingen kunnen de houdbaarheid van bederfbare producten, zoals vers voedsel, verlengen.

Een bedrijf past veel plastic verpakkingen toe als meer dan 10% van de verpakkingen die het produceert, van plastic is. Wij verwachten van zulke bedrijven dat ze beleid ontwikkelen waarin zij:

- een doel formuleren om (eenmalige) plastic verpakkingen terug te dringen;
- overgaan op verpakkingen die in de praktijk minder belastend zijn voor het milieu;
- verantwoordelijkheid nemen om het plasticprobleem op te lossen. Zij kunnen bijvoorbeeld een effectieve infrastructuur opzetten en stimulansen creëren om het inzamelen en de recycling van plastics te verbeteren. Daarbij focussen zij zich op de regio's waar de problemen het grootst zijn;
- op de verpakkingen van producten duidelijk aan consumenten aangeven van welk type (biobased) plastic de verpakking is gemaakt om inzameling en recycling te verbeteren.

12 <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/afval/verbod-op-gratis-plastic-tassen>

13 <http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/targets.htm>

14 http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-5_nl.htm

C.5 Selectiecriteria plastics voor ondernemingen, instellingen en projecten

Onderstaand een overzicht van de criteria voor ondernemingen die plastic verpakkingen produceren of gebruiken om producten te verpakken. Daarnaast zijn er eisen die van toepassing zijn op bedrijven die recycled plastic verwerken. Als laatste zijn er criteria opgenomen over microplastics.

Absolute criteria

- Het bedrijf streeft ernaar om al haar plastic verpakkingen voor 2030 recyclebaar te maken (conform EU-regelgeving)¹⁵.
- Het bedrijf gebruikt geen microplastics in cosmetica.

Biobased grondstoffen

- Er vindt geen verandering van landgebruik (indirect land use change ofwel ILUC) plaats bij de winning van biobased materialen voor de productie van biobased plastic. Het bedrijf moet dit aantonen via bijvoorbeeld de Better Biomass (NTA8080) certificering.
- Er wordt geen gebruik gemaakt van voedingsgewassen voor de productie van biobased plastic. Er zijn uitzonderingen mogelijk, die per geval worden beoordeeld. Afval van voedingsgewassen is wel toegestaan voor de productie van biobased plastic.

Hergebruik en recycling

- Projectfinanciering die zich richt op de verwerking van eerder gebruikt fossiel plastic, behaalt een aanzienlijke CO₂-winst en een geringere milieuoetafdruk vergeleken met primair plastic uit fossiele grondstoffen. Deze vermindering van CO₂-uitstoot en milieuoetafdruk moet aangetoond worden door een algemeen geaccepteerde methodiek voor de levenscyclusanalyse (LCA).

Relatieve criteria

- Bedrijven die veel plastic verpakkingen toepassen, rapporteren over de jaarlijks toegepaste hoeveelheid. Onder 'veel' verstaan we meer dan 10% van de verpakkingen die zij produceren of gebruiken.
- Het bedrijf heeft een doelstelling om het gebruik van nieuw plastic te verminderen¹⁶.
- Bedrijven die op grote schaal mini-verpakkingen toepassen, zoals sachets, verminderen de toepassing hiervan, verbeteren het ontwerp om hergebruik makkelijker en goedkoper te maken, en maken zoveel mogelijk gebruik van biologisch afbreekbaar materiaal.
- Bedrijven die op grote schaal plastic (mini)verpakking toepassen, dragen samen met overheden bij aan het opzetten van infrastructuur om deze verpakkingen in te zamelen en te verwerken in nieuwe, hoogwaardige toepassingen¹⁷. Ook creëren zij impulsen om de inzameling te bevorderen. De focus hierbij moet liggen op de regio's waar de milieuproblematiek het grootst is en goede infrastructuur ontbreekt.
- Op de verpakkingen van producten staat uiterlijk in 2025 van welk type (biobased) plastic de verpakking is gemaakt. Dit wordt voor consumenten duidelijk aangegeven. De informatie op de verpakking bevat ook advies bij welke afvalstroom deze hoort om de recycling te verbeteren. De logo's en labels moeten zijn gekoppeld aan bekende normalisatie- en certificatie-systemen.
- Het bedrijf heeft een doelstelling om het gebruik van duurzamere alternatieven, zoals glas, blik, papier, karton en andere biobased materialen, voor verpakkingen te vergroten.
- Kledingfabrikanten hebben beleid om stoffen met minder kunststof microvezels toe te passen in kleding.
- Fabrikanten van wasmachines plaatsen filters in wasmachines waarmee microvezels uit kleding worden opgevangen, zodat zij niet in het milieu terechtkomen¹⁸.

15 Press release EU Commission, European Plastic Strategy, 16-01-18

16 <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/news/the-new-plastics-economy-rethinking-the-future-of-plastics-infographics>

17 <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/news/the-new-plastics-economy-rethinking-the-future-of-plastics-infographics>

18 <https://planetcare.org/en/> and <http://oceancleanwash.org/solutions/>

